

iTunes a ti ostatní

Distribuce digitální hudby po internetu se rozbíhá

(CD)

PAVEL HRBÁČEK

Ještě před rokem byla situace přibližně následující: hudba v digitálních formátech se legálně nedala koupit, a pokud snad ano, tak byla na uživatele uvalena taková omezení, jak

smí se zakoupeným materiálem nakládat, že přesvědčivě odrazovala od takového počínu. Naopak výměnné sítě typu Kazaa zažívaly čím dál větší rozvoj, a to i přes úpornou snahu pracovníků RIAA tuto činnost kriminalizovat a potíhat. Přestože se na první pohled může zdát,

že se po roce toho zase tolik nezměnilo, není to pravda.

iTunes

V oblasti digitální distribuce hudby bylo největší mediální bombou tohoto roku otevření elektronického obchodu iTunes Music Store (www.apple.com/itunes/store). Applu se podařilo jako první firmě vymoci na velkých nahrávacích společnostech rozumné podmínky pro digitální distribuci a nabídnout odpovídající cenové podmínky koncovým uživatelům. Otevření obchodu bylo spojeno s překvapivým úspěchem nové služby. V jeho důsledku začala i konkurence okamžitě plánovat své vlastní obchody, resp. se pustila do horečného jednání s vydavateli ve snaze získat obdobné podmínky. Stránky serveru jsou vizitkou přístupu Applu k marketingu a grafice, a ihned zaujmou. Více než vzhled je však důležitý obsah, a ten naštěstí nezaostává. Základem jsou statisíce titulů všech žánrů od společností BMG, EMI, Sony Music Entertainment, Universal a Warner Bros. Zbytek, asi 100 tisíc, je od nezávislých vydavatelů. Cena je stanovena na 99 centů za skladbu (což není zrovna levné) a deset dolarů za album (což vzhledem k českým cenám za jedno CD levné je). Systém funguje jak

na počítačích od Applu, tak od nedávné doby i na PC s Windows. Přestože i u nás by se určitě našla řada zájemců o tuto službu, musí zatím počkat, protože iTunes je dostupná jen v USA. Již několikrát sice prosáky zprávy, že bude snad koncem roku uvolněna i verze pro Evropu, ale pro začátek to bude zřejmě jen v jedné zemi. Po ní, příští rok, přijdou na řadu další. Předpoklad, že zrovna my bychom byli v první vlně, mi však připadá nemístně optimistický, ale nechme se překvapit.

MusicMatch

MusicMatch (www.musicmatch.com) se chlubí tím, že je první službou fungující na MS Windows, které se podařilo vytvořit volnější licenční podmínky obdobné těm, se kterými pracují iTunes. Výsledkem je shodná cenová úroveň – 99 centů za nahrávku a 9,99 dolarů za celé album. Že by nový internetový standard? V nabídce je více než 200 tisíc písní, včetně několika komerčně velmi úspěšných novinek. Vedle vlastní-

ho stahování hudby je k dispozici 15 přednastavených rádií, jejichž vysílání lze ještě upravit dle osobních preferencí uživatele. Tato služba je v nabídce za 3 až 5 dolarů měsíčně. Další tři deset stanic je k dispozici zdarma. Vše je integrováno do firemního přehrávače Musicmatch Jukebox, který ovšem pracuje jen ve Windows. V něm si můžete písně zařadit do playlistů, a případně i vypálit na CD. Z hlediska ovládání a inteligentního doporučování titulů však tento obchod za iTunes velmi zaostává. Pro nás je v současné době stejně nezajímavý, protože je k dispozici pouze na území Spojených států.

Rhapsody

Firma RealNetworks stojí za projektem Rhapsody (www.rhapsody.net), který je z hlediska rozsahu nabídky zřejmě největší konkurencí pro Apple. Na rozdíl od něj však nedovoluje zakoupené písně přímo nahrát na pevný disk. Protože je však umožní vypálit na CD, vypadá toto omezení jako

zbytečné obtěžování uživatelů – kdo chce, stejně si je přehraje do počítače. Graficky jsou stránky Rhapsody výborně provedeny. Cenová politika se od iTunes poněkud liší – uživatelé platí měsíční předplatné ve výši 9,95 dolaru a za každou vypálenou skladbu dalších 79 centů. Vypálit však nejdou všechny tituly z katalogu, jen ty speciálně označené červenou ikonkou. Jak jsem se již zmínil, download není umožněn, a tak je hlavní důraz služby kladen na on-line poslech vybraných skladeb. Což je zřejmě smysluplné v USA, ale u nás bude tento přístup ještě dlouho narážet na překážku v podobě nedostatečné rychlosti internetového připojení většiny domácích uživatelů (proč tomu tak je, by vydalo na vlastní článek). Rozsah nabídky je velmi široký, vždyť partneři projektu jsou největší firmy v oboru: BMG, Warner Bros., Universal, Sony Music Entertainment, EMI, ale i řada nezávislých labelů. Z pohledu českého uživatele je zásadním problémem Rhapsody její omezení jen na Spojené státy.

Založte si na internetu vlastní rádio

MARTIN ŽEMLIČKA

Možnosti internetu jsou vskutku široké. Již několik let zde můžete kupříkladu provozovat vlastní rozhlasovou stanici. Stačí počítač, připojení na internet, zásoba hudby a špetka exhibicionismu. Nic víc.

Pokud chcete provozovat rozhlasovou stanici, máte v zásadě dvě možnosti. Buď můžete založit FM rádio, které vysílá klasicky vzduchem – musíte dát dohromady potřebný kapitál (milióny až desítky miliónů korun), sehnat vhodné pracovníky, vybavit studia a požádat o licenci Radu pro rozhlasové a televizní vysílání (připravte si pevné nervy). Dobré radiostanice však spočítáte na prstech jedné ruky. Většinou v éteru slyšíte žvatlání uřvaných moderátorů a dokola se opakující rytmy komerčních rádiobitů.

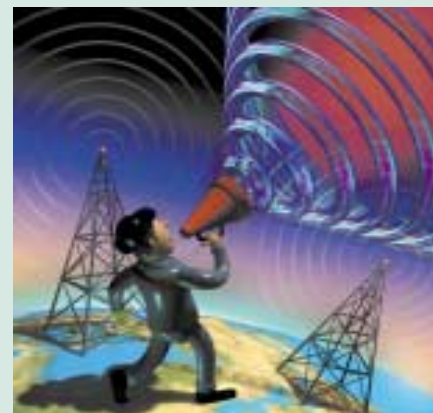
Druhou možností, výrazně jednodušší a kapitálově méně náročnou, je založit vyloženě internetové rádio. Vystačíte s několika desítkami tisíc korun za techniku, autorské poplatky a samotný provoz. Internetová rádia jsou určena pro menší spektrum posluchačů a většinou jde o specializované stanice, které by se v klasickém éteru pravděpodobně neuchytily. Internetových ra-

diostanic existuje mnoho, a to k nim nepočítáme FM rádia, která „pouští“ svůj obsah kromě éteru i na internet. Malý přehled si můžete udělat na stránkách live365.com, live.atlas.cz nebo abradio.cz. Pro poslech většiny radiostanic postačuje obyčejné pécčko připojené rychlostí alespoň 56 Kb/s (na pomalejší lince se přenos „zadržává“ nebo má výrazně sníženou kvalitu).

Vedle profesionálních nebo poloprofesionálních internetových rádií existují stovky amatérských, která vysílají jenom pár hodin denně a jejichž provoz zajišťuje třeba jenom jeden člověk. V dnešní době to opravdu není problém. Pokud si prostudujete náš návod, zjistíte, že „pouštět hudbu“ můžete s minimem technického vybavení klidně ze svého bytu.

Jak začít vysílat (kompletní návod)

Existuje několik více či méně kvalitních (respektive finančně náročných) technologií pro on-line vysílání hudby. V tomto návodu se budeme zabývat oblíbenou, bezplatně šířenou technologií SHOUTcast, která umožňuje vysílat audiodata v síti internet nebo jakékoliv jiném prostředí založeném na protokolu IP (firemní nebo školní síť). V době

psaní článku bylo v provozu 4 700 serverů a „nahládko“ bylo více než 50 tisíc posluchačů. Technologii SHOUTcast vytvořila společnost Nullsoft, autor populárního multimediálního přehrávače WinAmp.

Jaké vybavení potřebujete k provozování vlastního SHOUTcast rádia?

- stačí i průměrný počítač (doporučuje alespoň Pentium 500 MHz a 128 MB RAM)
- připojení k internetu (záleží, jak kvalitní reprodukcí chcete vysílat a pro kolik uživatelů najednou)
- přehrávač WinAmp verze 2 (v nejnovější verzi 3 vysílání pomocí SHOUTcastingu nefunguje)

a potřebné moduly, které lze zdarma stáhnout na adrese www.shoutcast.com v části *Download*.

Jak na to? Samotné „rozběhnutí“ vysílání se skládá ze dvou kroků: instalace DSP plug-inu pro WinAmp a konfigurace SHOUTcast serveru. Nastavíte server není složité ani pro technicky méně zdatné uživatele – navíc, pokud umíte alespoň pasivně anglicky, na webu www.shoutcast.com najdete velmi podrobný manuál.

1) Nainstalujte si WinAmp verze 2.05 a vyšší (jak jsme uvedli výše, nikoliv WinAmp třetí generace).

2) Nyní přistoupíme ke konfiguraci SHOUTcast Distributed Network Audio Serveru (DNAS). Verze pro Windows zabírá 270 KB; stáhnout si ovšem můžete i provedení pro Linux či Mac OS. Zkom-

primovaný soubor „rozbalte“ do adresáře `c:\shoutcast` a spusťte soubor `sc_serv.exe`. Nastavte zde vše potřebné: porty (standardně 8000, například <http://server:8000>), heslo, IP adresu serveru, (zadávejte ji bez prefixu `http://`). Důležité je určit kvalitu vysílání – čím kvalitnější, tím větší nároky jsou kladeny jednak na váš server, a jednak na rychlost připojení posluchačů. Počty jsou to jednoduché: na každého uživatele potřebujete 14 KB paměti RAM a 24 Kb/s přeno-

sově rychlosti. Takže pro deset připojených posluchačů musíte mít 140 KB RAM a 240 Kb/s přenosového pásma. (Z toho vyplývá, že obstarožní modem 33,6 Kb/s vám pro „velké“ rádio opravdu stačit nebude.)

3) Do adresáře *Winamp\plug-ins* nakopírujte „SHOUTcast Broadcast DSP Plug-in“, najdete jej na výše uvedené stránce v sekci „downloads“. Spusťte WinAmp, stiskněte CTRL + P a v nabídce *DSP/Effect* vyberte knihovnu *DCP_CS.DLL*. Nyní bude vše, co „pusťte“ ve WinAmpu, posíláno do Sítě (dokud bude aktivní DSP plug-in).

4) Pokud jste o to požádání, restartujte počítač. Spusťte WinAmp. Připravte si znělku vašeho rádia, pořádnou porci hudby, klikněte na *Connect* a jste v éteru! Příjemné vysílání.

3 0671/FEL

EMusic

Příkladem méně známého, ale zajímavého hudebního serveru je EMusic na adrese www.emusic.com. Stránky na první pohled nevypadají moc pozoruhodně, orientace v nich také není zrovna dvakrát intuitivní. Tím se však nesmí potencionální uživatel nechat odradit. EMusic je totiž zajímavý především tím, že nabízí download hudby za pevnou měsíční částku. Ceny jsou následující: 9,99 dolarů za měsíc, a můžete stáhnout až 40 skladeb, nebo 14,99 dolarů měsíčně a stáhnout jich můžete 65. To znamená, že v prvním případě se cena jednoho titulu pohybuje kolem 0,25 USD a v druhém 0,23 USD. Což jsou ceny, které v pohodě překonávají iTunes. Ani nabídka serveru není z nejmenších. Tvoří ji 275 tisíc titulů od 900 nezávislých labelů. Opravdovou bombou je fakt, že použitý formát je standardní MP3, tj. bez DRM (Digital Rights Management), takže si jej bez problémů přehrajete skutečně kdekoliv. Kvalita písni je také dostatečná, vždyť 90 procent katalogu využívá variable bitrate s průměrnou hodnotou 192 Kb/s. Celkově sympatický přístup je v současné době spíše ojedinělý. Jak uvádí sami tvůrci na svých stránkách, jejich filozofií je důvěra v zákazníka. Držme jim palce. Ještě důležitá poznámka, služba je dostupná mezinárodně.

Virgin Download

Že se svět digitálně distribuované hudby mění, je dobře vidět na přístupu firmy Virgin Records. Na adrese www.virgin.com/download před nedávnem otevřela elektronický obchod s hudbou. Server je postaven na osvědčené technologii OD2 a v nabídce má přes 200 tisíc titulů. Zde je skutečně z čeho vybírat, protože vedle klasiky jsou k dispozici i aktuální novinky z hitparád. Cenová politika Virgin nápadně připomíná systém předplacených karet mobilních operátorů. Pevně dané množství kreditů si kupujete za určitou cenu. Čím větší množství koupíte, tím je cena za jeden kredit nižší. Protože jedna skladba stojí přesně 99 kreditů, tak při nejmenším možném množství, které lze koupit – 99 kreditů za 99 penčí (ano, počítáme v anglických librách), vychází cena jedné skladby téměř na jednu libru. Pokud však trochu zainvestujete do nákupu 5 000 kreditů za 30 GBP, tak se cena za píseň sníží na již akceptovatelných 60 penčí. Což je částka shodná s cenou u iTunes. Zakoupenou hudbu lze po downloadu poslouchat

na počítači, vypálit nebo přenést do MP3 přehrávače. Velkou výhodou serveru je také jeho mezinárodní působnost, takže zde mohou nakupovat i uživatelé z České republiky.

Proč kupovat hudbu

Na to lze odpovědět docela jednoduše – protože to je legální, zaručená kvalita, zaručená dostupnost. Ano, ačkoli si to řada uživatelů nerada připouští, stahování hudby prostřednictvím P2P sítí je nelegální. Svůj podíl viny na tom mají i vydavatelé, kteří za CD požadují tak vysokou cenu, že de facto nahánějí síti Kazaa a podobným nové uživatele. Jenže vysoké ceny mohou být sice nemorální, ale legální jsou rozhodně – na rozdíl od zmiňované činnosti. Další výhodou legálního nákupu je zaručená kvalita zakoupeného zboží. Skladby jsou vytvořeny s vysokým bitratem, a po jejich stáhnutí vás nečeká nemilé překvapení v podobě nekvalitního či poničeného souboru. Další výhodou, i když méně důležitou, je trvalá dostupnost nabízených písní z katalogu serveru. Když se rozhodnete zakoupit požadované skladby, nemusíte čekat, až bude přístupný počítač na němž jsou uloženy, protože na komerčním serveru jsou k dispozici stále.

Wippit

Angličané sobě. Tak by se dalo parafrázovat známé rčení. Znamé hudební vydavatelství EMI se totiž dohodlo se sítí Wippit (www.wippit.com), že jejím uživatelům zpřístupní obsah svého ohromného katalogu. Jedná se přibližně

o 200 tisíc skladeb od více či méně známých umělců, včetně takových jmen, jako jsou Rolling Stones nebo Pink Floyd. Londýnská EMI je dostatečně známá firma, co se však skrývá za názvem Wippit? Jedná se o komerční peer-to-peer síť, která svým uživatelům nabízí legální download hudby. Nabídka serveru ještě před uzavřením smlouvy s EMI nebyla nijak rozsáhlá, cca 60 tisíc titulů, ale i zde se dala najít ověřená klasika v podobě Elvise Presleyho nebo Björk. Cena služby je 6,50 dolaru za měsíční poplatek nebo 49 dolarů za jednorázové roční předplatné. Za to uživatel získává po dobu předplatného neomezený přístup do nabídky. Dobrou zprávou pro české uživatele je, že služba je mezinárodní a měla by tak bez problémů fungovat i v České republice.

Jak se vyvíjí situace

Úspěch společnosti Apple inspiroval řadu dalších firem k otevření vlastních serverů. Svoje stránky znovu otevírá legenda zvaná Napster (<http://www.napster.com>). Tentokrát ve verzi 2.0, zcela legálně a pod křídly firmy Roxio. V nabídce má 500 tisíc skladeb, což je opravdu ohromné číslo. Cena skladby byla stanovena na 99 centů a cena za album na necelých 10 dolarů. Za deset dolarů měsíčně by měl být k dispozici neomezený on-line poslech. Hudba se zřejmě stane i další oblastí, do které vkročí superúspěšný podnikatel Michael Dell. Vzhledem k agresivní cenové strategii jeho firmy, se konkoví uživatelé mají na co těšit. Další oznámení o záměrech v této oblasti vydaly i jiné dobře známé společnosti – Microsoft, Amazon, Yahoo a další.

Vstup dalších velkých firem by snad mohl vést k dalšímu uvolnění restrikcí, které uplatňují nahrávací společnosti na zakoupenou hudbu, a také k většímu poklesu ceny. V současnosti převládající model prodeje písní po kusech naráží na nepřízeň řady umělců, kteří vyžadují, aby se jejich díla prodávala jako celek. Jaké nové způsoby prodeje se nakonec etablojí na trhu, je zatím ve hvězdách. Prodej hudby se však konečně mění. Dalším na řadě je bezpochyby filmový průmysl, jenž se zatím nedokázal přizpůsobit novým technologiím. Už mu ale nezbyvá moc času a brzy může být vzhledem prudkému poklesu prodeje DVD a videokazet v situaci, ve které se dnes nacházejí hudební vydavatelství.

3 0665/FEL U

